

Slovenski list

Izhaja vsak ponedeljek zjutraj

Uredn. šivo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 4050, inzeriran 2050
Rokopisi se ne vračajo

Posamezna št. 1 Din, mesečno, če se sprejem v list v upravi, naročnina 4 Din, n. dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celotna naročnina 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Inserati po dogovoru

Uprava: Miklošičeva c. 5 (pavi lon)
Poštni ček. račun, Ljubljana 15.179
Telefon št. 3030

Vrhov. zakonodajni svet imenovan

Belgrad, 17. febr. (Tel. »Slov.«) Z naredbo pravosodnega ministra so imenovani za člane vrhovnega stalnega zakonodajnega sveta sledeči gospodje: dr. Albert Bazala, vsehiliški profesor v Zagrebu, dr. Andrej Gosar, minister n. r., dr. Bogdan Marković, bivši minister, dr. Dragoljub Arangjelović, vseuč. profesor v Belgradu, dr. Dušan Subotić, predsednik kasacijskega sodišča v Belgradu, dr. Gjuro Surmin, bivši minister in vseuč. profesor, dr. Josip Šilović, vseuč. profesor v Zagrebu, dr. Milan Dežman, direktor »Obzora«, dr. Milorad Stražnicki, profesor vseučilišča v Belgradu, dr. Miroslav Stojadinović, tajnik Obrtne zbornice v Belgradu, Mihajlo Jovanović, predsednik kasacijskega sodišča v pok., dr. Ninko Perić, bivši minister in vseuč. profesor, Nikola

Berković, predsednik sarajevske Trgovske in obrtne zbornice, dr. Rudolf Sardelič, državni svetnik, dr. Štefan Sagadin, državni svetnik, dr. Toma Živanović, vseuč. profesor v Belgradu in dr. univ. profesor v Ljubljani.

Za predsednika vrhovnega stalnega zakonodajnega sveta je imenovan Mihajlo Jovanović, predsednik kasacijskega sodišča v pok. v Belgradu. Za stalnega referenta ministrskega sveta v v. s. z. s. je imenovan dr. Ninko Perić.

Istočasno je pravosodni minister izdal pravilnik o organizaciji z. sveta. Vrhovni stalni zakonodajni svet pri pravosodnem ministru je svetovadni organ predsedniku min. sveta. Svoje seje ima v Belgradu, kadar je za to potreba. Seje se vrše na zahtevo ministrskega predsednika, da dajo člani v. s. z. s. predsedniku min. sveta svoje strokovno mnenje v zasedanjih v Belgradu, in sicer glede zakonskih načrtov, uredb in pravilnikov, ki se izdelajo v posameznih resorih vrhovne državne uprave. Stalni referent predsednika ministrskega sveta kot član vrhovnega zakonodajnega sveta poroča ministrskemu predsedniku o delu zakonodajnega sveta, ima iniciativo, da lahko urgira seje in ima splošno nalogo, da vzdržuje zvezo med zak. svetom in predsednikom ministrskega sveta.

Pravilnik vsebuje določbe o kompetenci, o času, kdaj se sestane zak. svet, kakšne posle ima, kako se vrši delo, kako se glasuje, kako se obravnava materija, kakšne posle ima predsednik, kdo ga zastopa. Končno urejuje uredbo finančno stran.

Primo de Rivera odstopi

Vojaška diktatura pa ostane in se izvrši le rekonstrukcija vlade

Rim, 17. febr. (Tel. »Slov. listu.«) »Messaggero« poroča iz Barcelone, da se v političnih in časnikarskih krogih z veliko gotovostjo govori o skorajšnji demisiji diktatorja Primo de River. Kot njegovega namestnika imenujejo generala Berenguera, kateremu bosta pomagala generala Barera in Orgaz. Od ostalih ministrov bosta ostala na svojih mestih samo generala Marguez in Anido. Demisija diktatorja Primo de Rivera je po vesteh imenovanega lista v zvezi z znano revolto častnikov, ker bi smrtna obsodba voditeljev revolte, ki imajo vsi v španski vojski visoke čine, spravila deželo v globoko žalost. Primo de Rivera se je zato odločil, da rajši odloži vodstvo državnih poslov. Vendar pa, če nastopi taka sprememba v vladi, se sedanja diktatorska oblika vlade ne bo spremenila. Samo nove vojaške osebnosti bodo zamenjale stare.

London, 17. febr. (Tel. »Slov. listu.«) Poročevalec lista »Sunday Dispatch« poroča iz kraja Jean de Luz ob španski meji, da se v raznih španskih političnih krogih izjavlja, da bo Primo de Rivera v kratkem odstopil. Po informacijah iz zanesljivega vira se zdi gotovo, da bo Primo de Rivera v kratkem ali odstopil, ali pa temeljito spremenil svojo politiko. Po vesteh angleških agentur je dobila španska policija strogo nalogo, da mora biti izredno čužja. Policija ustavlja vse avtomobile,

ki odhajajo iz Pariza, in jih najstrožje preiskuje.

Pariz, 17. febr. (Tel. »Slov. listu.«) Dasi je bilo španski diktaturi razmeroma lahko udeležiti razne vstaje, vendar njen položaj ni postal bolj čvrst. Kralj je pač dobro opazil, da med prebivalstvom raste nezadovoljstvo, ter je, kakor poročajo pariški listi iz Madrida, svetoval diktatorju, da izda splošno amnestijo za vse, ki so bili aretirani pri zadnjih nemirih. Primo de Rivera pa se ni mogel odločiti za to amnestijo, češ, da v tem trenutku mlo postopanje ni na mestu. K temu je pristavil, da bo demisijoniral, če kralj vztraja pri svoji želji.

Znatno izboljšanje prometa

Zameti še niso povsod prenehali - Trenutno še ni nevarnost povodnji - Železniško osebje je izčrpano

Belgrad, 17. febr. (Tel. »Slov. listu.«) Vremenske razmere so se v naši državi včeraj in danes bistveno izboljšale. S tem se je odstranila nevarnost, da bi se sneg prehitro topil, ker je nastopilo vreme, da trenutno ni nevarnosti za poplave. Tudi železniški promet se je bistveno izboljšal. Prometno ministrstvo je izdalo o stanju prometa tole poročilo:

Belgrajsko ravnateljstvo: Na progi Ruma-Vrbnik se je promet vzpostavil. Na progi Veleštip ni nevarnosti za poplave. Na progi Arangjelovac-Mladenovac je promet vzpostavljen. Čuprija-Niš, tu se dela na očiščevanju radi burje in viharja vršijo zelo počasi. Pri kilometru 151 je običajni vlak št. 175, tako da se je moral promet ukiniti. Polniški in brzovlaki vozijo samo do Čuprije. Na progi Niš-Gramada je zasnežena proga do km 18. Za čiščenje proge smo zaprosili z Nisa 200 vojakov, ker ni bilo mogoče najeti dovolj delavcev. Proga Čuprija-Senjski rudnik je ponekod popolnoma zasnežena. Na progi Skoplje-Kosovska Mitrovica, Buč. Dola-General so ponekod popokale tračnice. Zato prihajajo vlaki z zamudami. Drugih ovir ni. Na progi Skoplje-Ohrid se bo promet vzpostavil v enem ali dveh dneh, če ne bo znova pričelo snežiti. Proga Paračin-Stalač so danes očistili. Proga Paračin-Zaječar je zametena med Bogovino-Kriv. Biro in Paračinom in Obradovo stolicco. Sneženi viharji še vedno razsajajo. Železniško osebje je popolnoma izčrpano.

Sarajevsko ravnateljstvo: Na progi Lašva-Jajce so med postajama Bač. Selo-Bihač plazovi zasuli progo. Upati je, da bo v slučaju ugodnega vremena mogoče promet v dveh do treh dneh vzpostaviti. In vseh ostalih progah se vrši redni promet.

Subotičko ravnateljstvo: Blizu postaje Rimski Pančevi je običajni v snegu vlak št. 57.626. Na pomoč so poslali pomožni vlak, ki je vlak rešil, nakar so progo očistili. Nekateri vlaki so prihajali z zamudami. Drugih težav ni. Vreme je mirno. Ne sneži več. Na progi Kovin-Dunav-Vladimirovci je slaboten veter. Danes je tu še vedno snežilo. Proga bo kmalu

očiščena. Na vseh ostalih vojvodinskih progah se vrši redni promet.

Zagrebsko ravnateljstvo: Na progi Zagreb-Srpske Moravice se vrši redni promet. Od Srpskih Moravic do Sušaka je proga zametena. Proga se neprestano čisti. Med postajami Sušice-Lokve je ponekod snega za dva metra visoko. Med Lokvami in Plasami pa dva do pet metrov. Med Lučinami in Vratami celo tri do sedem metrov. Ako bo sedanje ugodno vreme trajalo dva do tri dni, se bo proga očistila. Proga Ogulin-Knin je neprehodna. Delavci na postajah med Gračacom in Kninom so ostali brez hrane. Radi tega so poslali posebno komisijo s hrano, ki je našla delavstvo zdravo. Med Ogulinom in Gračacom ne sneži več. Vreme je mirno. Toplomer — 12. Med Vrhovino in Gospičem je ponekod sneg do dva metra visok. V okolici Gračaca do štiri metre. Pri Perovcu in Malovanu pa celo 10 do 14 metrov.

Dopoldansko poročilo zagrebskega ravnateljstva: Na progi Zagreb-Sušak se je nadalje vzpostavil promet od Delnice stražnica št. 102 do Sušaka. Vreme je mirno. Ne sneži več. Na Sušaku je temperatura plus 2. Na progi Ogulin-Split je položaj nespremenjen. Na tej progi se giblje temperatura med — 4 in — 18. Proga Bosanske Novi-Bihač je očiščena do Bosanske Krupe. Ostali del proge do Bihača je radi plazov neprehoden. Proga Varaždin-Golubovac je očiščena do Ivanovce. Proga Zabok-Krapinske Toplice—Gornja Stubica je zametena. Proga Caprag—Karlovac je neprehodna.

Ker so prometne prilike na paračinski progi proti Zaječarju zelo neugodne, je morala uprava rudnika Rtanj za nekaj časa prenehati z delom.

V Sloveniji žel. promet že urejen

Položaj na železnicah v Sloveniji je končno postal normalen. Vlaki pričnejo z današnjim dnem voziti popolnoma normalno, seveda z vsemi restrikcijami od dne 15. t. m. Včeraj

rajsnji vlaki so vozili brez večjih zamud, še celo dunajski brzovlaki so imeli komaj po eno, belgrajski pa po tri ure zamude. Tudi tovorni promet se polagoma normalizira in železnica že prevaža razen živih in kuriva tudi druge blago. Plazov ali zametov ni bilo včeraj nikjer.

Tovarne v Karlovcu ustavljajo delo

Karlovac, 17. febr. (Tel. »Slov. listu.«) Radi pomanjkanja kuriva se je v nekaterih tovarnah v Karlovcu ustavilo delo. Če bo tako stanje trajalo še več dni, bodo vse tovarne v Karlovcu morale ustaviti delo. Brezposelnost se bo s tem silno povečala.

Volkovi napadajo potnike

Belgrad, 17. febr. (Tel. »Slov. listu.«) Iz raznih krajev, zlasti iz Subotice, prihajajo vesti, da so se pojavili volkovi, ki napadajo živino, zlasti ovce tistih kmetov, ki so na samotni. Posamezna poročila opisujejo tragične dogodke o potnikih, ki so jih napadli volkovi. Ponekod so se kmetje oborožili in organizirali redno stražo.

VREMENSKA POROČILA IN NAPOVEDI.

Novosadska vremenska napoved. Večina oblaka. Vetrovi v severni in severovzhodni smeri. Slaboten mraz.

Belgrajska vremenska opazovalnica je izdala naslednje poročilo o stanju mraza v državi: Belgrad — 7,4, po — 8; Petrovaradin. Velike Gradište, Koviljača, po — 7; Niš, Kosovska Mitrovica, Skoplje, Sarajevo — 21, Zagreb — 10, Split — 1.

Dunajska vremenska napoved. Temperatura bo danes morda še nekoliko narasla, toplejša temperatura se bliža koncu in se bo najbrže morala začetkom prihodnjega tedna umakniti novemu navalu mraza. Značaj vremena je negotov.

Vzhodna Poljska odrezana od prometa

Varšava, 17. febr. (Tel. »Slov. listu.«) Železniški promet z Lvovom, ki je bil začasno popolnoma prekinjen, je bil včeraj deloma zopet vzpostavljen. Ostala mesta na vzhodnem Poljskem so radi snežnih zametov še vedno odrezana od zunanjega sveta. Tarnopol je včeraj po osmih dneh prvič dobil pošto in sicer po letalih. Tam bodo od jutri dalje namesto železniškega prometa, na katerega obnovo še ni misliti, uvedli redne zveze s sanmi.

Silni zameti na Švedskem

Stockholm, 17. febr. (Tel. »Slov. listu.«) V železniškem prometu je postal položaj katastrofalen radi silnih snežnih viharjev, ki so prošlo noč divjali s hitrostjo 20 m na sekundo. Na železniških progah leži 4 do 5 m snega, med katerega je vihar nanesel še pesek, kar je vse skupaj zamrznilo in je trdo kot kamen. Železniška zveza med Stockholmom in Malmö je popolnoma zatrpala. Poslali so na pomoč snežni plug s štirimi lokomotivami, ki pa so obtičale med Malmöjem in Helsingborgom, ker so snežne mase mnogo višje kot lokomotive.

Premog glavno vprašanje

Dunaj, 17. febr. (Tel. »Slov. listu.«) Hudi mraz je polagoma ponehal in znaša danes temperatura na Dunaju že 0 stopinj. Tudi sneg je ponehal padati. Tudi položaj glede preskrbe s premogom se boljša. Pričakovati je, da že v najkrajšem času dospe premožek iz Porurja, pa tudi na Češkoslovaškem se je položaj toliko izboljšal, da so že včeraj dospeli prvi vlaki s češkim premogom. Navzlic temu pa se bo od jutri dalje oddaja električne struje zelo omejila in se bo oddajala industriji največ za 7 in pol ur na dan. Oddajanje električne sile za reklamno razsvetljavanje in za trgovske izloke je strogo prepovedano. Od jutri dalje so zaprte vse šole. Samo na sto dunajskih šolah bodo od 8 zjutraj do 8 zvečer odprte nekatere sobe kot ogrevalnice za otroke siromašnih staršev. Upati je, da bo z izboljšanjem vremena tudi preskrba s premogom vsak dan lažja.

Gazometer eksploziral v Berlinu

Berlin, 17. febr. (Tel. »Slov. listu.«) V noči od sobote na nedeljo je v gosto naseljenem severnem delu Berlina eksploziral gazometer. Plamen je žvižgal tako visoko, da ga je bilo videti v vsem Berlinu. Obenem je bilo čuti silen grom. V bližini je vrgla eksplozija ljudi, ki so že spali, iz postelj. Šipe v oknih so vse razbite. Gazometer je popolnoma razneslo in gasilci so našli tam samo še ogromen plamen. Policija je morala vso okolico zapreti za promet. Dolgo časa je bila nevarnost, da eksplozija v plinarni tudi še drugi gazometer, vendar pa se je nadaljnja nesreča preprečila. To je bila prva eksplozija gazometra v Berlinu in jo je brez dvoma povzročil mraz. Smatra se, da je bil tank vsled mraza poškodovan in da se je plin vnel po elektriki, ki je nastala s trenjem.

Za rodbini P. Radića in Basarička

Kralj je podpisal zakon o pomoči rodbinama pok. posl. Pavla Radića in Gjura Basarička, ki se glasi:

Čl. 1. Rodbinam (vdovama in otrokom) pok. Pavla Radića in Gjura Basarička se bo izdajala iz državne blagajne mesečna podpora, in to vdovoma po 5000 Din, 800 Din pa za vsakega otroka.

Čl. 2. Ta pomoč se bo izplačevala vdovama in otrokom pok. P. Radića in G. Basarička vsak mesec, dokler ne nastopi slučaj po členu 154. uradniškega zakona (če se vdove vnovič poročijo ali da postanejo otroci polnoletni).

Čl. 3. Izplačilo se vrši v breme partije 49 proračuna za 1928-29, v bodoče pa se bo redno stavilo v proračun državnih izdatkov.

Ali ste že poravnali naročnino?

Krvnik Hart prispel v Zagreb

Zagreb, 17. febr. (Tel. »Slov. listu«) Dava je iz Sarajeva došel v Zagreb krvnik Dragotin Hart s svojim pomočnikom Tomaševićem. Prijavil se je takoj predsedniku sodnega stola. Ni še točno določen dan, kdaj se bo izvršila justifikacija Prpičeve tožbe, ker je danes nedelja in ni bilo mogoče povabiti rodbin obsojencev. Tudi še ni znano, kaj bo z Vrbancem, ki se je v zadnjih dneh kazal blaznega. Prihodnje dni ga bodo pregledali psihijatri, da ugotovijo njegovo duševno stanje. Če je res blazen, ne more biti justifikiran.

Občni zbor zveze trafikantov

Zagreb, 17. febr. (Tel. »Slov. listu«) Danes je bil v gostilni Doljanskega letni občni zbor zveze trafikantov. Poslali so kralju to brzojavko: »Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru I. Trafikanti iz Hrvatske in Slovenije, zbrani na rednem obnem zboru svoje zveze, prosijo Vaše Veličanstvo, da izvoli sprejeti izraze njihove največje udanosti in zvestobe. Prepričani so, da bodo vedno deležni najvišje podpore Vašega Veličanstva.«

Nato je tajnik Binček podal poročilo o delovanju društva. Med drugim je navajal, da se je v letu 1928. pokadilo v Zagrebu 113.273 kg rezanega tobaka v vrednosti 16.396.117 Din, cigarete 229.784.037 v vrednosti 71.127.031 Din, cigar 3.161.027 v vrednosti 3.700.315 Din. Skupaj so imele trafike v Zagrebu bruto dohodkov 87.582.594 Din, ki so bili oddani drž. blagajni, na račun dobička pa so prejele trafike 3.649.277 Din.

Zdravnik težko ranil zdravniha

Zagreb, 17. febr. (Tel. »Slov. listu«) Danes opoldne je v gledališki kavarni zdravnik dr. Sučić težko ranil zagrebskega zdravniha primarija bolnice usmiljenih bratov dr. Lujo Talerja. Dr. Sučić je že delj časa abnormalen in ima fiksno idejo, da ga dr. Taler preganja. Dr. Taler je težko ranjen v desno oko, in se je bati, da ga bo izgubil.

Poneverba v sarajevski oblasti

Sarajevo, 17. febr. (Tel. »Slov. listu«) Nedavno je bil bivši tajnik oblastne skupščine Tevlik osumljen, da je poneveril denar oblastnega odbora. Preiskava je dognala, da je res poneveril 87.000 dinarjev, radi česar je bil danes izročen državnemu pravdniku.

Belgrajske vesti

Belgrad, 17. februarja.

V kmetijskem proračunu je postavka v znesku 350.000 Din za stipendije agronome. V proračun je kmetijski minister postavil štiri stipendije za akademike, ki bodo šli študirati v inozemstvo posebno strokovno agrarno politiko. Vprašanje je še, ali bodo te stipendije dobili samo agronomi, ali pa pridejo v poštev tudi juristi.

Uradništvo finančnega ministrstva je danes kolportiralo vest, da se bodo z novim proračunom zvišali prejemki državnega uradništva, in sicer bodo dobili samski uradniki 200 dinarjev več, oženjeni pa 700 Din.

Potres v južni Ameriki

London, 17. febr. (Tel. »Slov. listu«) »Exchange Telegraph« poroča iz Peruja, da je v pokrajini Jumin bil velik potres. Nato pa je nastalo veliko deževje, ki je povzročilo velike poplave. 55 oseb utonilo.

Smrtna kosa

V 76. letu svoje starosti je preminul včeraj po daljši in težki bolezni obče spoštovani g. Alojzij Štrukelj, hišni posestnik in bivši čevljarji mojster. Deloven dan je bilo njegovo življenje in svetel njegov značaj. Naše iskreno sožalje žalujočim.

V Škofljici je preminula gospa Marija Ogorelec, roj. Skubic. Bila je vzorna gospodinja in dobra mati, ki jo ohranjajo vsi v najboljšem spominu. Iskreno naše sožalje.

Med tednom

Pred nekaj meseci je napisala gospa dr. Schwarzwald (ne dr. Schwarzwald-ova), ker je ona doktor, ne on) v nekem dunajskem listu prav prijetno zgodbo, kako je ukrotila svoje zakurke posle.

Ze na vse zgodaj jo je ujezila dekla, ker ni o pravem času zakurila sobe. Tudi zajutrek je poslavila kuharica na mizo nenavadno pozno. Frizerke sploh ni bilo. Tako je šlo ves dan, smola za smolo.

Kaj pa je naredila gospa? Iz vsakdanje izkušnje vemo, da se gospe zaradi takih neredov navadno silno razjeze in posle zmerjajo čez mero, ne pomagajo pa vse skupaj nič. Gospa Schwarzwald se pa ni prav nič razjezila, če smemo verjeti njenim besedam. A tudi, če se je na tihem jezila, svoje jeze ni pokazala, ampak je molčala! Uspeh je bil čudovit: osobe se je začelo samo od sebe opravičevati in vsem se je bralo na obrazu, da jim je težko. Gospa zatrjuje, da je z ljubeznijo mnogo več dosegla, kakor z običajnim oštevanjem.

Na to gospo sem se spomnil ta teden, ko sem v zimi in mrazu poslušal na ljubljanskem trgu pogovor dveh neših služkinj, ki so potrpežljivo čakale, če bo odkod prineslo kakšno kmetico z jajci.

»Naša gospa so pa hudo imenitna gospa. Ti ne veš, kako me vznemirjajo, če jim kaj ni

Mariborska nedelja

V stolnici pa se je vršila ob 10 dopoldne slovesna pontifikalna sv. maša v proslavo zlatomašniškega jubileja sv. očeta Pija XI. Sv. mašo je ob številni asistenci daroval presvetli škof dr. Ivan Tomažič. Popoldne ob pol 5 se je v proslavo omenjenega jubileja vršila v dvorani mladinskega doma slavnostna akademija, ki je zelo lepo uspela. Na sporedu je bilo poleg nekaterih ljubkih deklaracij tudi slavnostno predavanje, ki ga je imel vsesestransko poštvovalni p. Pavel Poločnik. S temperamentnim zanosom je prikazal številno zbrano občinstvo veličino vrhovnega krmarja katoliške cerkve — Pija XI.

Danes smo beležili spremembo v vremenu; minimum je padel na —18°, oblačnost 7 do 8 (včeraj 10), tlak 835.5. Sneg je zaenkrat ponehal ter otvoril možnost zimskim športnikom za zopetno udeleževanje, ki se je moralo zaenkrat radi velikih zametov v okolici omejit na bližnjo okolico mariborsko. Posamezna drsališča so se pričela danes čistiti in so že v rani uri čakajoč drsavalci takoj zdrčali preko ledene ploskve. Smučarji so se zbirali pri parkovi kavarni ter poizkusili teren v obližju; drugi zopet so bili na vse zgodaj na delu pri markiranju tekmovalne proge, na kateri se bo odločilo smučsko prvenstvo za mariborsko oblast. Takoj po 12 pa so se že začeli pri parkovi kavarni zbirati ljudje, ki so z radovednostjo pričakovali starta ob 13.

Druge središče občje paznje pa je bila danes avtobusna čakalnica na Glavnem trgu, ki se je pretvorila v čajnico. V prvi sobi sta se namestili dve veliki posodi, kjer se kuhajo s pomočjo dveh Clamontovih kuhalnikov. Na mizi v kotu pa je bilo nakopičenega črnega kruha. Razdeljevanje okusnega čaja z limono se je pričelo že ob 9 dopoldne in se je število konsumentov čez dan bolj množilo. Obenem s čajem se je brezplačno serviral tudi kruh. Do 12 je bilo razdeljenih preko 300 porcij čaja in kruha. Razdeljevanje se je vršilo ves dan do večera pod vodstvom gđe. Kamerškove. Tudi se je takoj po otvoritvi čajnice odlašil pri gđe. Kamenškovi stegovodja tukajšnjih poštvovalnih skavtov ter obljubil, da bodo za slučaj potrebe vzdrževali red pred čajnico skavti, ki jim pa zaenkrat ni bilo treba stopiti v akcijo. Tudi so se otvorila danes posamezna ogrevališča na II. dekliški osnovni šoli, deški meščanski ter v meljskem otroškem vrtcu.

Promet se vzdržuje iz Maribora z vso rednostjo in točnostjo. Na splošno se je promet že precej zboljšal, ker so se proge očistile od sneženih plasti. Tudi zamude vlakov so bile danes precej manjše; tržaški brzovlak je prispel ob 8.20 dopoldne, poštini pa ob 11.20. Tudi na koroški progi se je danes prvič po tridnevem intermezzu, polnem dela pri odstranjevanju sneženih plazov, vršil čisto redno in normalno. Zamude vlakov so znašale na tej progi komaj 15 do 20 minut. Pač pa so progovni ter najeti delavci stalno na delu pri odstranjevanju sneženih mas ob proti, ki bi v slučaju, da potegne jug, povzročile poplavo železniške proge.

Včeraj popoldne je nenadoma preminula 33 letna Štefka Schäfferjeva. Prepeljali jo bodo na Dunaj, kjer jo bodo sežgali v krematoriju.

Prišlo je 7 ton premoga iz Peklenice. Mestni socialni urad ga bo nakazoval po 100 kg revnim družinam. Premog se bo razdeljeval v skladišču gradbenega urada.

Sport**SMUČKE TEKME V MARIBORSKI OBLASTI.**

Danes popoldne so se vršile v mariborski okolici smučske tekme za prvenstvo mariborske oblasti. Cilj in start je bil pri Park-hotelu.

Rezultati:
Senjorji: Dolinšek Mirko, SPD, 1:33.55; Dolinšek Pavel, SPD, 1:54.26; Petrovič, SK Maribor, 2:05.1.

Juniorji: Dolinšek Jože, SPD, 1:56.61; Pintar, SPD, 1:59.52; Šošarič, SPD, 2:13.40.

Dame: Dolinšek Rezika, SPD, 53.29; Dolinšek Tončka, SPD, 1:13.37; Lofinšek Ela, SPD, 1:33.10.

Vsa prva mesta so zasedli člani Dolinškove rodbine, znane po svojem gojenju zimskega sporta.

PROPAGANDNE MLADINSKE ERSALNE TEKME SK ILIRIJE

Včerajšnje drsne tekme SK Ilirije so imele predvsem propagandni značaj in so uspelo v vsakem ožiru. Bile so lepo priznanje za večletni trud neamornih članov kluba. Moška in ženska deca, 17 po številu, je vse vaje z malimi izjemami dobro izvajala. V prostem drsanju je iznajdlivost mladine pokazala krasne stvari. Prosto drsanje Drme-lja je izzvalo splošno odobravanje, s svojimi prečepi pa je naravnost presenetil. Ravno tako tudi Lombard z izvajanjem meseca na ven in na neter. Specijal-isteta Belaka so pa sledili v katerih je pa še malo nezguren. Tudi Zilnik, Treo, Kogovšek in Gogala so razred za seboj.

Ženska mladina je obvezne vaje krasno izvajala, posebno pa se je odlikovala pri prostem drsanju. Burno odobravanje je žela mala Jelka Sever-jeva s svojimi piruetami. Zadnje mesto pri ženski mladini je dobila mala Wisslakova, ki je lepo drsala in pokazala talent, a je pa še prešibka za k n-kurenso s starejšimi dekletimi. Tudi meška mladina je imela v glednem Jančku ostrega konkurenta, ki se je zelo potrudil, da ne bi bil zadnji, pa vselej pretežkih in prevelikih drsalnik ni zmogel vseh vaj. Vsi tekmovalci so prejeli dobra darila za želodec, zmagovalci pa v večji meri od ostalih, nagradjeni so bili pa vsi.

Placement je sledil: Meška mladina do 16 let, 18 tekmovalcev: 1. Zilnik Ludvik, 2. Treo Ru-

dolf, 3. Gogala Jože, 4. Belak Franc, 5. Urbančič Boris, 6. Kogovšek Boris, 13. Beteto Janežek. — Meška mladina od 16 do 18 let: 1. Dermelj Albert, 2. Lombard Milan, 3. Kos Ivan, 4. Antosiewicz Henrik. — Ženska mladina do 16 let, 10 tekmovalk: 1. Kos Sonja, 2. Sever Jelka, 3. Dolencec Simona, 4. Zaje Ana, 5. Urbas Irena, 10. Wisslak.

PREMOG ZA REVNE DRUŽINE

Socialno politični urad ljubljanske občine prične danes, kakor smo izvedeli, nakazovati premog za revne družine. Na razpolago je okrog 3000 kg premoga, ki ga bodo revne družine na podlagi nakazila socialnega urada dobile pri mestni pinarni. Vsaka družina dobi po 50 kg premoga. Naglašati je treba, da obde premog le najpotrebnejše družine, zlasti one, o katerih budi socialni urad že vodi evidenco.

Carigrad, 17. febr. (Tel. »Slov. listu«) Turška gledališka družba se je z avtomobilom peljala iz Smirne v Aivalik, pri nekem železniškem prelazu pa je vlak razbil avtomobil. Igralec Adil od carigradskega gledališča je bil tekoj mrtev. Ostali igralci pa so bili težko ranjeni. Adil je bil eden najboljših carigradskih igralcev ter bo mestno gledališče radi tega trpelo, ker nima preveč dobrih umetnikov.

V globoki žalosti sporočamo, da nam je naša dobra mamica, babica in prababica, gospa

Marija Ogorelec, roj. Skubic

posestnica

umrla dne 16. februarja 1929. Pozreb nepozabne bo dne 18. februarja ob 9 dopoldne iz hiše žalosti v Škofljici 9 na pokopališče v Smarju, kjer jo položimo k večnemu počitku.

Škofljica, dne 16. februarja 1929.

Mici, Vinko, Lojze, Ema, Miha, Vlado, o'roci, ter ostali sorodniki.

Brez posebnega naznanila.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš nadvse ljubljani, predobri oče, stari oče, brat, stric, tast in svak, gospod

Alojzij Štrukelj

bivši čevljarji mojster in hišni posestnik

dne 17. t. m. po daljšem, mukopolnem trpljenju, previden s sv. zakramenti za umirajočega, v 76. letu starosti, za vedno zatisnil svoje blage oči.

Pogreb nepozabnega bo v torek, dne 19. februarja 1929 ob pol 4 popoldne od doma žalosti, Kolezijska (Razlagova) ulica 12 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše za dušnice se bodo brale v farni cerkvi v Trnovem.

Prosi se tihega sožalja!

Ljubljana, dne 17. februarja 1929.

France, Ivanka, Lojze, Anica, Mici, Hermina, Argela, Starko, s'novi in hčere. — Toni Štrukelj, roj. Jankovič, trgovka; Matilda Štrukelj, Ivanka Štrukelj, roj. Menard, sinuhe. — Vekoslav Jancš, trgovec, Walter Hummel, trgovec, Josip Arthofer, poslovođa, zeti. — Vsi ostali sorodniki.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

kar pripravi še na štiri tedne za prihodnje leto. Bodi pameten in ubogaj!

Jaz sem ubogal. Bilo mi je sicer zoprno, ampak šlo je in še kako je šlo! »Mulci« so se obračali kakor na špagi in stali ravno kot špageljini!

Te izkušnje so mi povedale, da naš rod, moški in ženski, hoče gospoda nad seboj in hoče ubogati. In ker to vem in poznam, se prav nič ne čudim, da »prevratni elementi« pri nas nimajo nobenega uspeha. Čudim se le temu, da gospoda med nami in nad nami svoje ljudi tako slabo pozna in da sploh govori o »prevratnih elementih« v naši deželi! Slovenska masa in prevrat — to sta dva, ki sta še silno daleč narazen. Mogoče še za stoletja, ker se ljudska miselnost ne izpreminja čez noč. Treba bo še mnogo vztrajnega dela, predno bo naš pohlevni rod — narod v polnem pomenu besede!

Razna znamenja kažejo, da se vrača v našo deželo in tudi v našo ljubo Ljubljano koristen mir. Mi, kar nas je bolj v letih, bomo sicer težko pogrešali prijetne in kratkečasne ure, ko smo se šli »litalce« in »klerikale« v vedno novih variantah, ampak koncem koncev nam bo tudi mir prav. Zelja po miru je telesa sicer tudi v naših srcih; samo radi tega nismo vedeli, kako naj pride do miru. Ugleden ljubljanski meščan je pač enkrat nasvetoval, naj bi kar (rajnkega) Malovrha in Štefeta zapirli, pa bi bil takoj

»gmah«, ampak ker se to le ni dalo tako lahko izvršiti, je bilo treba potrpeti. Ker je pa potrpljenje dolgočasna stvar, smo si čas zopet kratili z novo igro in smo se enkrat udarili »liberalce-klerikale« namesto po karthi. Sedaj so nam pa navedali »politijsko uro« in lepega političnega taroka je konec — dokler ne bo kavarina zopet odprta.

Sedaj, ko bomo imeli mir, bomo utegnili temeljito premišljevat, kaj smo vse zaigrali. Ko nas je pravkar mučila silna zima, je človeku kar toplo prihajalo, če je gledal po raznih ilustriranih listih, kako se lepo grejejo Amerikanci pri toplih električnih pečeh, zazeblje pa je človeka ob misli, da pri nas, prav pred nosom Ljubljane, še Sava zmrzuje, namesto da bi nas grela s svojo elektriko. To je napravil naš politični tarok, da se nismo mogli zediniti, kdo naj bo pri novi bodoči elektrarni »Hausmeister« ali »liberalce« ali »klerikale« ali kdo drugi. Blagodejni mir nam bo sedaj prav gotovo prinesel tudi »Hausmeister«, ker mu ne bo treba znati političnega taroka, ampak bo dovolj, da bo znal ob uri vrata zaklepiti, s »Hausmeisterom« vred pa tudi elektrarno, ki bo dajala čisto navadno elektriko, s katero bomo zadovoljni tudi mi, stari politični borci (tiskar naj pazi, da ne bo zamanjal »b« z »n«!), dokler Edison ne iznajde politične elektrike. Kedar bo pa to, bomo pa zopet mi na konju. Še živi stara garda! — K.

Leto strahote 1793

Spisal Victor Hugo.

9

Toda hitreje ko top je bil skočil naprej stari pasazir. Bil je zagrabil zavoj krivih asignat in ga vrgel med topova kolesa s nevarnostjo, da starega moža zmečkajo, ko muho. Starec je izvršil ta odločilni in nevarni gib s tako točnostjo in preciznostjo, kakor da bi bila matematično in fizikalno izračunana. Zavoj je deloval ko cokla. Tenka vejica lahko ustavi plaz. Prav tako se je zgodilo topu. Spotaknil se je. Zdajci je zagrabil priliko topničar in zapičil svoj železni kol med prečke zadnjega kolesa. Top se je ustavil. Potem se je nagnil. S pritiskom na kol se je mornarju posrečilo, da ga je prevrnil. Ko je težka masa padla, je zazvenelo, kakor kadar poči zvon. Ves moker od pota se je topničar vrgel na ukročeno pošast in ji vrgel čez vrat vozal vrvi.

Bilo je konec. Zmagal je človek. Vojaki in matrozi so ploskali. Vsi so prihiteli v podkrov z verigami in vrvmi in top je bil v par minutah privezan. Topničar je pozdravil pasazirja. »Gospod,« je dejal, »rešili ste mi življenje.«

Starec je bil zopet ves hladen in ni dal nobene odgovora.

Človek je bil zmagal, toda tudi top je storil svoje. Sicer se ladja ni potopila, toda poškodbe so bile tako težke, da se je zdelo nemogoče jih popraviti. Ladžina stena je imela pet velikih lukenj, dvajset topov od trideset je bilo razbitih, ukročeni top tudi ni bil več za rabo, baterija ni štela več kot devet topov. Ladja je zajemala vodo in vse sesalke so bile na delu. Dasi je korveta morala silno paziti, da je sovražnik ne zapazi, kapitan ni mogel drugače, kakor da je dal prižgati svetilko, da se luknje zamašijo, topovi naravnajo in izvrše najnujnejša popravila. Medtem ko se je bila vršila strahovita medigra s topom, ni bil nihče pazil, kaj se je godilo zunaj. Megla se je bila zgostila in vreme se je popolnoma sprevrglo. Vetr je bil ladjo odgnal od njene smeri, valovi so narastli ter butali v odprte rane korvete. Kmalu je divjal okoli nje pravi vihar.

Stari potnik se je zopet prikazal na vrhnjem krovu.

Slonel je na srednjem jamboru. Za vrvenje o sebi se ni brigal. Chevalier La Vieuville je bil medtem postavil na desno in levo od jambora pešce v bojnem redu, na pisk mornariškega podčastnika pa so se matrozi, ki so imeli opraviti v jadrnih, postavili pokonci na jadrnice.

Grof Boisberthelot je stopil k pasazirju. Za njim je stopal mož, ki je komaj dihal, v zmečkani obleki, pa samozadovoljnega obraza. Bil je topničar, ki se je bil tako odlikoval.

Grof je pred starcem v kmetski obleki salutiral in dejal:

»Gospod general, evo možal.«

Povešenih oči, v predpisani stoji je topničar čakal.

Kapitan se je zopet oglašil:

»Gospod general, ali ne mislite, da so predstojniki temu možu nekaj dolžni za njegovo dejanje.«

»Vsekakor,« je odgovoril starec.

»Prosim za ukaz!« je odvrnil grof.

»To je Vaša stvar. Vi ste kapitan.«

»Toda Vi ste general,« je dejal Boisberthelot. Starec je pogledal topničarja.

»Stopi bliže!« je dejal.

Topničar je stopil en korak bliže.

Starec se je obrnil h kapitanu, mu vzel križec sv. Ludovika s prsi in ga pripel topničarju na jopič.

»Hurrah!« so zakričali matrozi. Pešci so prezentirali puške.

Stari mož je uperil prst na zmedenega topničarja in dejal:

»Zdaj ga pa ustrelite!«

Vsi so stali kakor od strele ošinjeni.

Sredi grobnega molka je starec začel:

»Po nemarnosti se je ladja poškodovala. Morebiti je zgubljena. Biti na morju se pravi stati pred sovražnikom. Ladja na križarjenju je kakor armada v bitki. Vihar se potuhne, a je zmiraj pripravljen. Celotno morje je ena sama zaseda. Vsak prestop pred sovražnikom se kaznuje s smrtjo. Noben tak prestop se ne da popraviti. Pogum je treba odlikovati, nemarnost pa kaznovati.«

Besede so padale ena za drugo, počasi in resno, v neizprosni ritmu, kakor sekirini udarci na hrast. In obrnjen k vojakom je starec dejal:

»Storite, kakor sem Vam ukazal.«

Pomorščak, na kojega jopiču se je svetlikal zlati križec, je povesil glavo.

Na mig kapitana sta stopila dva pomorščaka v podkrovje in prinesla mrtvaško rjuho. Spremljal ju je ladijski duhovnik. Narednik je odkomandiral dvajset pešcev in jih postavil po šest in šest v dve vrsti. Ne da bi rekel besedico, je topničar stopil med obe vrsti. Duhovnik, križ v roki, se je vstopil poleg njega. Naprej marš! je komandiral narednik. Počasni korakov je vod odkorakal proti sprednjemu delu ladje; oba matroza z rjuho sta stopala za njim.

Strašna tišina je vladala na ladji. V daljini je tulil vihar. Par trenutkov za tem je zagrmelo v temi, nekaj je zabliskalo, potem je vse utihnilo in slišal se je šum od telesa, ki je padlo v morje.

Stari pasazir je še vedno slonel ob jamboru. Roki je imel prekržani in je bil zatopljen sam vase. Boisberthelot je z leve roko pokazal nanj in dejal tiho gospodu La Vieuville:

»Vendée-a ima voditelja.«

Carica Katarina II. in njeni ljubimci.

Koliko so veljali Rusijo

Legende in romani, povesti in vse mogoče anekdote so že bile napisane o carici Katarini II., ali le malo od tega je tudi odgovarjalo resnici. V sentimentalnih šund-romanah so slikali Katarino II. kot čudo dobre in plemenite ženske, grofe Orlove pa kot prave viteze. Zopet v drugih romanah je bila naslikana Severna Semiramis kot prava razuzdanka in njen dvor so opisovali kot najbolj razbrzdani dvor v Evropi. Ne eno in ne drugo pa ne odgovarja resnici.

Na vsak način je bila Katarina II. nenavadna žena in velika vladarica. Ni bila sicer posebna poznavalka ljudi, znala pa je vse sposobnosti svojih izvoljencev izkoristiti za sebe. Posebno ena lastnost jo je usposabljal za vladarico, da se namreč ni bala resnice in da je znala uporabiti svoje izkušnje.

Teh pa ji je življenje dalo mnogo in bridkih posebnih velikih.

V Rusijo je prišla Katarina kot uboga nemška princezinja iz rodu Anhalt-Jerbst, da se poroči z velikim knezom in prestolonaslednikom Petrom. Ko je prišla na ruski dvor, je imela v vsem samo tri obleke, a na dvoru je vladala največje razkošje. Tako je imela carica Elizabeta 5000 parov čevljev in 15.000 svilnatih oblek. Takoj prvi dan je bila odvisna od dobre volje carice, ker Katarina ali kakor se je takrat še imenovala Sofija, ni imela denarja.

Njen bodoči mož je imel samo eno prednost, da je bil prestolonaslednik. Po svoji zunanosti, po svojem značaju, svojih grdih razvadah pa je samo odbijal. In še za tega moža se je bilo treba boriti, ker intrige so prežale na vseh koncih in krajih. Takrat je šlo za to, ali se bo Rusija odločila za francosko ali avstrijsko orientacijo. Nehote je bil človek zapleten v kako intrigo in potem je bil izgon ali pa Sibirija običajna posledica. Tudi mati Katarine je to občutila in morala zapustiti Rusijo.

Prestolonaslednik Peter je bil v začetku precej zaljubljen v Katarino, skoraj pa se je to nehalo in izbral si je gospodično Voroncov kot svojo ljubico. Ta gospodična je bila sicer never-

jetno grda, ali znala je popivati s Petrom in imela je razumevanje za njegove barbarske šale, da je Peter že javno govoril, da bo Katarino zapodil in vzeti Verončev za ženo. Pred vsem dvorom je že opsoval Katarino kot kozo in šlo ji je že za kožo, ko je umrla carica Elizabeta.

Katarina je zato sama posegla v dogodke, se posluževala pomoči, kjer jo je le mogla dobiti, zlasti pa se je opirala na pet bratov Orlovov, ki so imeli za seboj gardo. Eden od teh bratov je bil grof Gregor. Bil je herkulične postave, pri tem pa je imel obraz, ki je bil mnogo lepši, kakor pa sta ga imela grof Poniatovski ali Sergej Saltykov, ki sta oba veljala kot ideal moške lepote in ki sta oba že bila ljubimca Katarine. Gregor ni bil posebno duhovit človek, imel pa je silno voljo in fatalističen pogum. V bitki pri Zorn-dorfu je bil trikrat ranjen, a se ni umaknil. Bil je vedno pripravljen z mečem ali pestjo priboriti si pravico, ki pa je bila pogosto bolj krivica. Bil je mojster v pretepanju, popivanju in iskanju zabav z lepim spolom in ko ga je že Katarina izvolila, se ni Gregor niti najmanj obotavljal ter varal Katarino z drugimi. Ona je za vse to vedela, a je vedno zatisnila oči in odpustila in se ni nikdar maščevala. Še potem, ko je že nastopil drugi naslednik, je Katarina bila proti prejšnjim ljubimcem popustljiva.

Kakor z grofom Orlovim, tako je bilo tudi z vsemi drugimi. Vsi po vrsti so jo varali, vse je carsko obdarjevala, vsem odpuščala, a tudi za nobenim ni tožila. Vzela si je drugega in vedno bolj mladega. Vse kaže, da je imela Katarina potrebo, da ima nad seboj moško roko in v svojih pismih na svoje ljubimce je bila tako mehka, kakor najboljša žena. Ko je bil Potemkin na Krimu, mu je vsak dan pisala in ga rotila, da pazi na sebe, da pride iz vojne živ in zdrav, ker kaj bo uboga žena brez njega.

V izbiranju ljubimcev je bila Katarina skoraj podobna današnjim Amerikankam, ki se vsako leto ločijo in znova poročijo. Treba je reči, da je bila Katarina bolj zvesta in nekatere njenih ljubimcev so držale precej dolgo. Katarina je vse

svoje ljubimce javno priznavala in njeni favoriti so imeli posebno prednost in so si smeli dovoliti stvari, da se je knežinja Daskova, prijateljica Katarine in udeleženka zarote, zgražala, ko je videla, da občuje Orlov s Katarino, ko da ta ne bi bila carica. Kar pa se tiče raznih pripovedk o orgijah in sličnem, kar da se je baje dogajalo na dvoru Katarine, pa je vse to sama izmišljotina.

Sicer pa treba upoštevati tudi tedanje mišljenje. Da je imel vsak francoski kralj svoje metrese, je bilo čisto v redu in vsi evropski vladarji, ki so posnemali francoski dvor, so delali isto. Ruski dvor se je še zlasti trudil, da bi bil enakovreden pariškemu in zato so imele carice favorite, kakor francoski kralj metrese. Takšna je pač bila takratna moda, bi lahko rekli, in zato se tudi ni nihče zgražal.

Drago pa je bilo to favoritstvo. To počeno kaže statistika, ki so jo izdelali zgodovinarji na podlagi cenitve angleškega poslanika Harrisa in drugih virov.

Gregor Orlov je bil ljubimec od l. 1762 do 1772. Od Katarine je dobil v tem času: 40.000 kmetov, 17 milijonov rubljev v zlatu, palače, dragulje in dragocena namizna orodja.

Enake dobrote so bili deležni vsi ostali, zaradi pomanjkanja prostora navajamo le darila v denarju. Tako so dobili Visotski 300.000; Vančikov (od 1772—1774) 1.100.000; Potemkin (1774—1776) 50.000.000; Zavadovski (1776 do 1777) 1.380.000; Zorič (1777—1778) 1.420.000; Korzakov (1778—1780) 720.000; Lanskoj (1780—1784) 7.260.000; Jermolov (1784—1785) 550 tisoč; Mamonov (1785—1789) 880.000; Zubov (1789—1796) 3.500.000. Izdatki favoritev 8 mi-

lijonov 500.000. Skupaj torej 92.500.000 zlatih rubljev.

Ti favoriti pa so veljali Rusijo še več, ker oni so bili krivi, da je propadala uprava. Kdor je imel dobre zveze s favoriti, ta je gotovo ušel kazni in ta je smel še upati na uplívno in bogato plačano mesto.

Ali kljub vsem tem favoritom je bila carica Katarina II. zaslužna za Rusijo, ker je z uspehom nadaljevala delo Petra Velikega.

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Začetek ob 20.

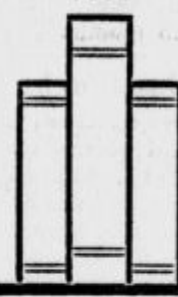
Ponedeljek, 18. februarja: VOLPONE. Red.

OPERA:

Začetek ob pol 20.

Ponedeljek, 18. februarja: Zaprt.

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
SOLSKÉ ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Akviziterje

agilne in dobro vpeljane pri raznih podjetjih in trgovinah, iščemo v mestu in po deželi proti visoki proviziji. — Ponudbe na upravo lista pod »Takoj«

Patentne divane,

spalne fotele, otomane, modrice v različnih vzorcih, kupite najceneje pri: »Kupite FRA v JAGE«, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 29.

Osrednja vinarska zadruha

priporoča svojo vinsko klet

v Spodnji Šiški, Celovška cesta št. 81, bivša Juvančičeva klet nasproti gostilne pri Zvezdi

Kako gospodarite najbolje?

Kako se zaščitite najuspešneje?

Ce ste član in obenem odjemalec pri

I. delavskem konzumnem društvu v Ljubljani r.z.z.o.z.

ki ima danes preko 10.000 rednih članov in 29 prodajalen po vsej Sloveniji. Zadruga ima do danes sledeče oddelke: špecerijski, kolonialni, manu aktorni in galanterijski in je vsled tega v stanu ugoditi vsem željam in potrebam svojih članov.

Pisarna: Kongresni trg št. 2.

Kako si prihranite vsako leto

3% svojih izdatkov?

Ustanovljena leta 1895

Telefon št. 2255, 2855